

Daniel qillqa - Pachak suqtayuq hukñiqin

Taripayta qispichispa: 9/11-manta Domingo Kamachikama – Huk Willakuy Hamuq p'unchaykunamanta qhawariy analisis

Jeff Pippenger
2024-02-29

Kawsaqqunapa tapuykamay taripayqa qallarirqan 11 septiembre 2001 p'unchaypi, hinaspa ruwanakuy taripayqa qallarinqa utqay hamuq domingo kamachiywan. Chay iskay taripay pacha-kunam rikuchin ñanta wakichiq chaskiypa llamkayninta, kinsa kaq Pactopa Chaskiqpaq, hinaspa kinsa kaq Elíaspaqpas, chaymi tukukuynin Elías chaskiqa, mayqinchus qallarirqan historia milleritapi.

Cristopi ruwasqanpi, Koveniopa Kachaqnin kasqanta hunt'aspa, iskay kuti picharqan kay pachapi cheqaq templota; chaymi unancharqan paypa cuerponmanta hinallataq paypa espíritu templonmanta. Paypa cheqaq kay pachapi templon qallariykuqan ch'inneq puriypi Tabernáculo templomanta; chaymanta Salomonpa templonman; chaymanta Babiloniapi qanchis chunka wata prisionmanta kutimuspa wakichisqa temploman; hinaspataq chay kikin templo, Herodespa soqta chunka suqta watayoq musuqchasqa hatun ruwaqninwan.

Diospa corporal kaqninmi Tabernáculo templota, hinallataq Salomónpa templonta bendicirqan; ichaqa manam bendicirqanchu hinaspa watasqa kaptin qhipaman yapamanta hatarichisqa templota. Chay yapamanta allichasqa temploqa bendicisqam karqa Cristopa corporal kaqninqa rayku. Herodespa yapamanta allichasqa templonpa historiapi, Cristoqa iskay kuti templota picharqan, Malaquías libro, kimsa kaq capitulopi nisqanta hunt'aspa. Ñawpaq kaq pichaypiqa, Cristoqa templota sut'ichirqan Taytanpa wasin kasqanta; ichaqa qhipa kaq templo pichaypiqa, Cristoqa sut'ichirqan judíokunapa wasin kasqanta.

Milleritakunapa historiankupi Cristoqa tawa chunka suqta watakunapi 1798 watamanta 1844 watakama huk espíritu templota hatarichirqan. 1844 watapi octubre killapa 22 p'unchayninpi, Malaquías qhelqapa kimsa kapítulon hunt'akusqanman hina, payqa usqhaylla Templonman hamurqan, chayhinapi mana yuyaysapa doncellakunata pichaspa. Chaymantataq kimsakaj angel hina chayamurqan iskay ñiqin, tukuynin pichayta ruwanampaq; ichaqa, ñawpa Israelpa qallariyninpi hina, kunan pacha Israelqa llamk'ayta tukuchinampaq munasqa ñiytaqa mana charirqanchu.

2001 watapi 11 ñiqin killapi, Cristo kutimurkan iskay kaq templota mayllayta hunt'ananpaq, chaymi hunt'akunqa mana yuyaysapallaña vírgenes nisqakuna pichasqa kashaqtinku utqaylla hamuq domingo kamachiypi, hinaspataq rikch'arispá reparakunku 1989 watapi kichasqa yachay yapakuyman mana entiendesqankuta. Chay yachay yapakuyqa qhepa tamya willakuymi, chaytaq Chunka Vírgenespa rimayninpa contexto nisqapi churakuspa Chawpi Tuta Qapariy willakuyninmi. Daniel chunka hukniyuq qhelqapa qhepa suqta versículonkunaq willakuynin, pacha tukukuypi 1989 watapi kichasqa karqan, chay versículokunamanta tawa chunka tawayoq versículopi

rikuchisqa kashan “inti lloqsimuymanta, chantaq wichaymanta hamuq willaykuna” nispa.

Qhepa para qhipa tamyappa willakuyninqa, Chawpi Tuta Waqaychaypa willakuyninmi, hinallataq inti lloqsimuymanta chaymanta allichakuy suyumantapas willakuyninmi. Inti lloqsimuy chaymanta allichakuy suyuqa, sapaqmanta, Islamta chaymanta papadota sut’inchanku; hinaspataq huk willakuy hinaqa, Laodicea Adventismoq llullachisqan kasukuy willakuyninta sut’inchanku, 11 septiembre 2001 watamanta, utqaylla hamuq domingo kamachikama. 11 septiembre 2001 wataqa Islamta (inti lloqsimuyta) sut’inchanku; domingo kamachitaq uywaq sanan (allichakuyta) sut’inchanku.

Laodiceayuk Adventismop wañuy paqarinanqa chay iskay waymarkakunapura rikuchisqa kashan, mana kasukuy profetapa asnowan leonwan chawpinpi wañusqanwan unanchasqa hina.

Uywakunapa señalan chaskiqkunapaq wañuy paqarinanqa “inti lloqsimuymanta, chinchaymanta willakuykuna” nisqawan rikuchisqa kashan; chaymi papal atiyuniyuqta phiñachin, hinaspataq Diospa llaqtanpaq qhipa qatiykachayta qallarín. Chay willakuymi qallarín huk ratollaña hamuq Domingo kamachiypi Estados Unidos llaqtapi; chayllapitaq, chay pachallapitaq, kimsa kaq Ay paq Islamqa mana suyasqa hinalla maqanakun. Chay mana suyasqa maqanakuyqa nacional thuñiyta apamun, nacionkunataq phiñachin; chayhinaqa qullqiwan políticawan kallpachaqa qun llaqa nacionkunata Islampa contranpi huñunaykupaq, dragón, bestia, llulla profeta nisqa kimsa hukllachasqapa kamachikuynin ukhupi.

Kimsaq Elias kinsa kaqwan rikuchisqan historiapi, kinsa kaq Ay! nisqa willakuyqa, dragónman, bestiaman, llulla profetamanpas yachachin Islamqa Diospa juicio ruwanan yanapaynin kasqanta, runakunata castigananpaq, autoridad papalpa señalta yupaychasqankurayku. Imaynatachus kinsa Roma, kinsa Babilonia, kinsa Elias, chaymanta ñanta wakichiq kinsa willakuqkunapas kinsa-kutita rikurimuq hina, chaynallataq kinsa kaq Ay! nisqapas, kinsa Ay! nisqakunapa kimsa kuti aplicasqanwan sayachisqa kachkan.

Hinaspanmi, uyarirqanipas hanaq pacha chawpinpi phawaykachaqa huk angelta, hatun qapariyninwan nispa: “¡Ay, ay, ay, kay pachapi tiyaqkunapaq, kimsa angelkunaq waq trompetankunaq suynakusqa qaparikuyninkunarayku, manaraq waqachisqa kashaqtin!” Apocalipsis 8:13.

Paní Whiteqa sinchi ukhunta qhapaqta Smithpa qillqasqanta, Daniel and Revelation nisqanta, allinta yanaparqun, sut’ita rikuchispa sapa Seventh-day Adventist runa chay qillqata kapunanpaq, ichaqa mana chay hina chiqanta rimarqanichu imaynachus ñuqa kanan qillqarqani, chaywanpas cheqaq kayqa kachkan paypa yanapasqanpi.

“Señorqa llamkanankupaq runakunata waqyan, liwru qhatunamanta llamkayman yaykunankupaq, kunan p’unchay chiqaq k’anchayniyuq liwrukuna mast’arikunankupaq. Kay pachapi runakuna yachanankum tiyan tiempuq señalkuna hunt’akushasqanta. Paykunaman apaychis chay liwrukunata, paykunata k’ancharinqa chaykunata. Daniel y Apocalipsis, The Great Controversy, Patriarchs and Prophets, hinallataq The Desire of Ages, kunanqa kay pachaman rinan tiyan. Daniel and Revelation ukhupi kaq hatun yachachiyqa Australia llaqtapi achka runakuna munaywan ñawinchanku. Kay liwruqa achka ancha chanin almaskunata chiqaqta reqsinankuman pusamurqa. Llapa imapas ruwasqa kayman hina ruway atisqaqa

ruwasqa kanan tiyan, Thoughts on Daniel and the Revelation mast'arikunampaq. Mana huk liwirutachu reqsini kaypa rantinpi churakuyta atiqta. Kayqa Diospa yanapaynin makinmi.”

“Pipaspi cheqaq tiempo cheqaq kaqkunam cheqaq yachaypi puñusqa kachkanku. Paykunam Santo Espíritu rayku santificasqa kanananku tiyan. Kimsa kaq angelpa willakuyninqa sinchi kaparikuq simiwan willasqa kanan tiyan. Ancha hatun asuntukunan ñawpaqninchikpi kachkan. Mana tiempochikchu chinkachinapaq. Dios ama saqichun huch'uy asuntukunaqa chinkachinankupaq chay k'anchayta kay pachaman qusqa kananpaq kaqta.” Manuscript Releases, volume 21, 444.

Daniel qillqapi “sapa p'unchaw” nisqamanta Milleritakunapa yuyayninta mana chaskiqkunaga mayqinchus qillqata chaymanta mana chaskirqankuchu, chay qillqataqa “Diospa yanapakusqan maki” nispa reqsichirqanku. Sichus Diospa llaqtanman ñawpaq cita nisqapi rimarisqa qillqakunata mast'arichiypa kamachisqa kashan, chayqa ninmi Diospa llaqtanqa kikinkupaqpas chay qillqata haywarikuyta munanankuta. Chay qillqaqa Daniel qillqapi “sapa p'unchaw” nisqamanta “musuq” yuyayta qatikhunapa maqanakusqan chawpinmi karqan, imaraykuchus paykunaga chay qillqallatam yapamanta qillqayta munarqanku hinaspa “sapa p'unchaw” nisqapa allin yuyayninta chinkachiya.

Wawqi Whiteqa Daniel qillqapi “sapa p'unchaw” nisqapa hatariyuyninpi iskay ñawpaq umallikhunamanta rimarqa chayqa, sapa kuti sut'incharqa paykunaga (Prescottwan Daniellswan) mana atiyuq kasqankuta “imaraykumanta ruwaykama yuyaychanankupaq.” Laodicea Adventista historiata musuqman tikraqkunaga rikurinku chaylla sasachakuyta kikinllata charisqankuta.

1888 watamanta pacha, hatun pusak runakuna, hucha kutichiypa willakuy ñanpi purispa, sapaqnin kawsayninkupi mayqen pachapi “sapa p'unchaw” nisqa llulla yachachiya chaskirqanku. Paykunag hatariyninkuqa “ruwaypa lloqsisqan” karqa, hinaspa “sapa p'unchaw” nisqapa pantasqa hamutayninqa “imapaq ruwasqa” karqa. Laodicea Adventista allinchakuy-munayuq qillqaqkunaga mana yachaqkunata pusanku, Adventista willakuy pacha rebeldekunamanta hinallataq paykunaga mana rebeldechu kasqankuta iñinankupaq; ichaga paykunag musuqchasqa qillqasqanqa manam hayk'aqpas Bibliaq testimoniowan nitaq Profecíaq Espiritunpa testimoniowanpas sayachisqachu. “Ruwaypa lloqsisqan”ta mana hatariy hina qhawaspa, “imapaq ruwasqa”ta maskhanapaq atiyta wisq'anku.

Imaynam pichinku purinman chinkarikun, imaynam millk'i phawayninwan phawan, chay hinallataq mana imarayku ñakasqa maldisiyunqa mana hamunqachu. Proverbios 22:6.

Diospa llaqtanqa hatariyuq kashqanta reqsinanku tiyan, hinaspataq chayta reqsispaqa, imarayku chayna kasqanta maskananku tiyan. Chaymantaq chay imaraykunta allichananku tiyan. Qhipa qillqasqapiqa Hermana White Achanpa willakuyninmanta rimashan.

“Qawachiwasharqanimi Dios kaypi rikuchin imayna qhawasqanta huchata paypa kamachinkunata waqaychaq llaqtan kasqankuta rimariqkuna ukhupi. Paykuna, pichus paypa atiyinpa musphay rikuchikuyninkunata qhawasqankurayku nisqa hina ancha sumaqta yupaychasqa karqanku, ñawpaq Israel hina, chaymantapas paypa sut'i kamachiykunata mana kasukuyta atinkuman churaqkunaga paypa phiñakuyninpa uranman churakusqakuna kanqaku.

Payqa llaqtanta yachachiyta munan mana kasukuywan huchawan paypaq ancha millay mana allin kasqanta, mana pisiyachispa qhawana kasqantapas. Payqa ñoqanchisman rikuchin, maypachus paypa llaqtan huchapi tarikunku chayqa, chay huchata paykunamanta qarqunanpaq chaylla sinchi, sut'i ruwaykunata ruwananku kasqanta, ama paypa mana kusikuy qhawaynin llaqankunapi tiyaykunapaq. Ichaqa llaqtapa huchankuna kamachiyta apaqkuna, responsable kasqankumanta, qhawarqapas pasachisqaña kanku chayqa, paypa mana kusikuy qhawaynin paykunapi kanqa, hinaspa Diospa llaqtan, huk ayllu hinantin, chay huchakunamanta responsable hap'isqa kanqaku. Ñawpaq pachakunapi paypa llaqtanwan imayna ruwasqankunapi Señorqa iglesiata mana allinkunamanta chuyanchaypa necesitakuyninta rikuchin. Huk huchasapa runalla tutayayta mast'arichinman, chaymi Diospa k'anchayninta tukuy tantanakuy mantam qarqun. Maypachus llaqta musyanku tutayay paykunaman uraykamusqanta, mana imarayku chayta yachaspaqa, chaypacha Diosmanta ancha kallpawan mask'ananku, ancha humildadwan hinaspa kikinkuta uraychaspa, paypa Espiritunta llakichiq mana allinkuna taripachasqa hinaspa qarqusqa kanankama.”

“Ñoqaykuman contra hatariq ñawpaqman mana allin yuyayqa, Diospa rikuchisqan pantaykunata huchachisqaykumanta rikhurimusqanrayku, hinaspa qaparikuq kasqan sinchi kaymanta chayri sasa kaymanta, mana chaninmi. Diosmi ñoqaykuta rimanaykupaq kamachin, hinaspa mana upallasaqchu. Sichus mana allinkuna rikurinqa paypa llaqtan ukhupi, hinaspa Diospa kamachiqninkuna chaykunata mana kasukuspa pasanku, chayqa huchayuqta yanapashanku, chaninchashankutaq, hinaspataq kikillanta huchallikunku; Diospa mana kusionmi paykunaman chayamunqa, mana pantaspa; imaraykuchus huchayuqkunapa huchankumanta paykuna mañakuq hina ruwaqchasqa kanqaku. Musquy rikuypiqa achka kutikunamanmi pusasqa karqani, maypichus Diospa mana kusion tarisqa karqa paypa kamachiqninkuna mana allinkunata hinaspa huchakunata paykuna ukhupi kaqkunata mana allichayta munasqankurayku. Kay mana allinkunata pampachaqkunaqa runakunapa yuyayninpi sumaq sonqoyuq, munay dispositionniyuq hina qhawasqa karqaku, imaraykuchus qhelqasqa Simiq sut'i ruwaqninman hunt'akuya ayqekurqanku. Chay ruwayqa mana paykunapa munayninkunawan kуска allinchu karqa; chayraykum ayqekurqanku.” Testimonies, volume 3, 265.

Adventismopi hukh umalliqkunapa rebellasqankumanta historiakuna qhawachin, paykunapa rebellasqankupi huk pasosnin hina, casi sapa kuti rikuchikusqanqa, sapanka kawsayninkupi mayqan p'unchawpi “sapa p'unchaypaq” nisqa llullaq qhawariyta chaskisqankum. Chayta nispaqa, Smithpa qillqasqan libron, mana inspiraduchu kaspapas, hinallataq wakin doctrinal sasachakuykunata hap'ispapas, ñawpaq pionerokunapa Apocalipsis qillqapa pusaq ñiqinmanta isqun ñiqinkama yuyaychasqankuta allin sumaqta qhawarichin, maypichus ñawpaq soqta trompetakunapa profetiko historianta churasqata rikunchik. Kaymanta qallarisa, kimsa Aykuna kimsa kutita apanakusqankuta yuyayman churananchikpaq, Smithpa comentario-ninmanmi kutirisunchik, paypa Daniel and Revelation sutiyaq libronmanta.

Panichaq Whiteqa willariwanchikmi William Miller-man hatun k'anchay qosqa kasqanta Apocalipsis qillqapi, ichaqa chunka kinsayuq kapitulumanta, hinallataq chunka soqtayoqmanta chunka pusaqniyoqkama kapitulumantapas yuyaychasqan pantasqa kasqanta, imaraykuchus payqa

historiapi mana allin qhawana sayayninpi kasharqan, chayrayku mana rikuyta atisqachu kimsa, manataq iskay, ch'inaykuchiq atiyuniyuqkuna kasqanta. Hatun k'anchayninqa Apocalipsispa iskayniyoq kapitulumanta isqunniyoqkama kapitulumanta karqan.

“Predicadorkuna wan runakunapas Apocalipsis librotam qhawarqaku imapas pakasqa hina kasqanta, hinaspa Sagrada Escrituraspa wakin partenkunamanta aswan pisiy yupanapaq kasqanta. Ichaqa ñoqaqa rikurqani kay libroqa cheqapunim revelaci3n kasqanta, qhipa p'unchaykunapi kawsanankupaq runakunapa aswan sapaq allinpaq qusqa, cheqanta reqsinankupaq maypi kasqankuta hinaspa imayna ruwanankuta pucharinanpaq. Diosqa William Millerpa yuyayninta profeciakunaman y3narqan, hinaspa Apocalipsis libropi hatun k'anchayta qorqan.” Early Writings, 231.

Millerqa iglesiakunamanta, sellokunamanta, trompetakunamanta, hinallataq copakunamanta yuyaychasqanta kayhinata qhawarichirqan.

“Asia suyupi qanchis iglesiakunaqa Cristopa Iglesianpa historiannim, qanchis rikch'ayninkunapi, llapan q'ewikuykunapi hinaspa kutirikuykunapi, llapan allin kawsayninpi hinaspa sasachakuyninpi, apostolkuna p'unchaymanta pacha kay pachapa tukukuyninkama. Qanchis sellokunaqa kay pachapa atiykunamanta hinaspa reykunamanta historiannim Iglesiapa hawanpi ruwasqankumanta, hinaspa Diospa wakaychasqan runankunata chaylla pacha ukhupi. Qanchis waqra waqaychanakunaqa qanchis sapalla hinaspa llumpay llakiy juch'uychaykunamanta historiannim kay pachaman, utaq Roma qhapaq suyumamanta kachamusqa. Hinaspa qanchis q'urukunaqa qanchis qhipa unquykunam, Papal Roma pataman kachamusqa. Kaykunawan chaqrusqa kachkanraqmi achka huk ruwaykuna, mayukuna yaykumuq hina awasqa, hinaspa hunt'achispa hatun willakuypa mayunta, tukuy ima wiñay kawsaypa mama quchaman chayanankama.”

“Kayqa, ñuqaqqa, Juanpa profecianpa wakichisqanmi Apocalipsis libropi. Hinaspa pichus kay librota entiendenayta munan, chayqa Diospa siminpa huknin rakikunamanta allin, hunt'asqa yachayniyoq kanan. Kay profeciapi apasqa rikch'achinakunapas rimay t'ikrasqakunapas, mana llapanchu kikinpi sut'inchasqa kachkan, aswanqa huk profetakunapi tariykanan, hinaspa Escrituraq huk pasajenkunapi sut'inchasqa kanan. Chayraykun sut'i rikurin Diosqa tukuyta yachayta munasqanta wakichisqan, mayqen rak'ita allin sut'i yachanapaqpas.” William Miller, Miller's Lectures, volumen 2, lecci3n 12, 178.

Imayna hina kinsa kaq qhawaykachaqa, Paktopa Kachaqninpaq ñanta allichasqa, iglesiapa juicioyninpa ukhupi historianta rikuchin, hukninmanta kinsa kaq Elíasqa, kunan pacha Babiloniaq juicioyninpi huk hawapi historiata rikuchisqanman chaylla tinkuchispa, iglesia-kunamanta hinaspa sellokunamanta ñawpaq yachayninkuqa chay kikillan ukhupi-hawapi testimoniota reqsichirqan.

“Sellokunaqa kasqanmanta qhawachiwanchik Apocalipsispa 4 kaq, 5 kaq, hinaspa 6 kaq capitulonkunapi. Kay sellokunapa uranpi rikuchisqa escenakuna rikurichisqa kashan Apocalipsis 6 kaq capitulopi, hinaspa Apocalipsis 8 kaq capitulopa ñawpaq versículonpi. Sut'inmi kaykunaga p'isturimun iglesiwan tinkisqa ruwanakunata, kay dispensi3nqa qallariyninmanta Cristo hamunankama.

“Siete iglesiakuna iglesiapa uku historianta rikuchkaptin, siete sellokunanqa hawapi historiapi hatun ruwaykunata qhawachin.” Uriah Smith, The Biblical Institute, 253.

Uriah Smithqa reqsisqanmi karqa iglesiakunap ukhupiwana hawa lawpiwan tinkisqan yuyayta, maynintachus Milleritakuna hamut’arqanku; chay hinallataqmi James Whiteqa rikuchin huk semejante qhawayta, kikin puriq willakuykunap historiankunamanta rimarispas.

“Kunanqa ñam qatiqkuña iglesiakunata, sellokunata, hinaspa uywakunata, utaq kawsak kaykunata, mayk’aqkama tupachisqa kanman chay pacha p’unchaykunata kikinmanta p’istarispas qhawachkaptinku. Sellokuna qanchis kanku yupaypi, uywakunaqa tawa sapaqmi. Kaypiqa allinmi reparayta, ñawpaq, iskay ñiqin, kimsa ñiqin, tawa ñiqin sellokuna kicharisqa kaptin, ñawpaq, iskay ñiqin, kimsa ñiqin, tawa ñiqin uywakuna uyarisqa kanku nispa: ‘Hamuy hinaspa qhaway,’ ichaqa pichqa ñiqin, soqta ñiqin, qanchis ñiqin sellokuna kicharisqa kaptinqa, mana chayhina simiqa uyarikunchu. Nitaq qhipa kimsa iglesiakunapas, qhipa kimsa sellokunapas, manam kikin pachakunata p’istarispas tupanchakunchu, imaynachus ñawpaq tawa iglesiakuna hinaspa ñawpaq tawa sellokuna tupanchakunku hinata. Ichaqa, imaynachus qhawachirqaykuña, iglesiakuna, sellokuna hinaspa uywakunaqa acuerdopi kachkanku, kikin pachakunata p’istarispas, yaqha 1800 watakuna unaykama, kunan pacha chaymanta aswan pisilla kuskan pachak wata hina uraykama chayamunanchikkama.” James White, Review and Herald, febrero 12, 1857.

Chayraqmi Millerita historiapa kimsan hatun ñawpaq puriqninkunamanta citaq karqanchik. Chay kimsantinmi “sapa p’unchaypas” nisqapa chiqap yuyayninta hap’irqaku, hinaspataq llapanikum Miller hamut’achisqa hinaspa willakunanpaq pusasqa cheqaq kaypas marco ukhupi iglesiakunapa, sellokunapa, trompetakunapa tukuynin qawariyninta hap’irqaku.

“Runakuna hamunku chaykama huk tuputa, icha huk sayayta kuyuchiya munaspa, Diospa Santo Espiritunwan takyasqan cimientomanta, ñawpaq machu runakuna, llank’asqanchikpi qallariqkuna kasqanku, sut’in rimachunku; wañusqakunaqa rimachunllataqpas periodikokunapi qillqasqankuta wakmanta imprimispa. Huñuychis Diospa qusqa divino k’anchaypas rayunkunata, imayna Dios llaqtanta púsarqa sapa pasomanta sapa pasoman cheqaq kaypas ñannimpi churaspa. Kay cheqaq kaypas sayanqa pachaq, llakikuywan pruebakunapa kamachisqanmanpas.” Manuscript Release, 760, 10.

2001 watapi 11 ñiqin setiembre killapi, Apocalipsis qillqap chunka pusaqniyuq kapitulumanta atiyniyuq angel uraykamuspa qallarisqa, hanaq pachamanta chayraq uraykamusqa T’antata chaskispa mikhuqkunata Jeremías qillqap suqta kapitulumanta “ñawpaq ñankuna”man kutichiy llamk’anata. Alpha Omega-taq munarqa, pachak tawa chunka tawa waranqa ukhupi kayta munaspa kallpachakuqkuna rikunankupaq, payta 1840 watapi 11 ñiqin agostopi hanaq pachamanta uraykachimuy ima kasqanta mana huk pacha willakuy hunt’asqallachu kasqanta, aswanpas iskay ñiqin Ay kashaq pacha willakuy hunt’asqan kasqanta. Payqa llaqtanta munarqa kutin tariyninkupaq ñawpaq ñankunata, maypinchus 1798 watamanta 1844 watakama tawa chunka suqniyuq watakunapi Milleritakuna templonta sayarichirqan chay historiapi.

Chay historiata q’upakunawan, llulla qullqikunawan, perlakunawanpas pakasqa karqan. Chay historiataqa llulla saphi willakuymi chinkachirqan, aqupi sayachisqa, mana Wiñay Rumi

patapichu. Chayqa Milleritakunaq historiapi karqan, chay historiapi, imayna Pedro nisqanman hina, Milleritakunaqa “ñawpaq pachakunaqa mana llaqtachu karqanku, ichaqa” chaymanta “Diospa llaqtan” tukurqanku, hinaspa hatarichisqa, sayarichisqa karqanku “huk espiritu wasi” hina, “santu cura kay” hina. Judá ayllumanta Leónqa 11 septiembre 2001 p’unchawpi uraykamurqan, hinaspa qhepa p’unchawkuna llaqtanta púsarqan Millerita temploa hatarichisqa historianta “templota” pichay llamk’ayman. Chay llamk’ayqa huk profeciawan unanchasqa karqan, mayqanmi willarqan Señorqa Josías sutiyaq qharita hatarichinanpaq, (chay sutipa ninanqa Diospa cimientonin).

Josías hatarirqa karqan mana kasukuq profetapa willakusqan hunt’akunanman hina, qallarin templota allinchayta, ch’iqchichisqa kasqanta. Allinchaywan pichanaywan llamk’aypi tarisqa karqan “Moisésqa ñakasqan”, chaytaq Josíasqa ñawpaqenpi leesqa kaspas Josíasqa musuqchasqa allinyachiyninta apamurqan. Chay willakusqata rimarisun, “qanchis kuti” musuqmanta tariyusqanwan tinkuchispa, 11 septiembre 2001 qhipaman.

Qatiq qillqasqapi chay yachayta qallarisun.

“Cheqaqa kaqkama, cheqaq kayta willakusqankumanta runakuna Supayta sirvichkashaptinku, paypa uku pacha llanthunqa Diosmanta hanaq pachamantawan qhawariyninkuta hark’anqa. Ñawpaq munakuyninkuta chinkachiqkunahinam kanqaku. Mana wiñay kaq chiqaq kaykunata qhawayta atinqakuchu. Imatachus Diosqa ñoqanchispaq waqaychasqa, chayqa Zacarías qillqapi 3, 4, hinallataq 4:12–14 nisqapi rikuchisqa kachkan: ‘Hinaspa yapamanta kutichispa nirqani payman: Imataq kay iskay olivo ramakuna, iskay qorimanta tubokunawan kikinkumanta qoriy aceiteta pasachiqkunaqa? Hinaspa payqa kutichispa niwarqa: Manachu yachanki imachus kaykuna kasqanta? Ñoqataq nirqani: Mana, Señor mío. Chaymantataq nirqan: Kaykunaqa iskay hawisqa runakunan, kay pachapa tukuy Señorninpa ñawpaqninpi sayaqkuna.’”

“Señorqa mana tukukuq ima kaqkunawan hunt’asqa kachkan. Paypaqqa manam ima yanapakuykunapas pisiqchu. Ñuqanchikpa pisi iñiyninchikrayku, kay pachaman sonqoyuq kayninchikrayku, chaninnaq rimayninchikrayku, mana iñiyninchik, rimasqanchikpi rikuchikuspa, chayraykum tutayay llanthukuna ñuqanchikpa muyuriyninchikpi huñunakun. Cristoqa manam simipipas nitaq kawsayninpipas rikuchisqachu hinallataq tukuy munasqa Kasqan hina, chunka waranqa runakunamanta aswan hatun Kasqan hina. Alma yanqa kayman hoqarikuspa kusikunanpaq kaptinqa, Señorpa Espiritunqa aslla llamk’ayllatam paypaq ruwayta atin. Qhawariyninchikqa qaylla qhawariyllam llanthuta rikun, ichaqa qhepapi kaq k’anchaytaqa manam rikuyta atinchu. Angelkunam tawa wayrakunata hap’ispa hark’achkanku, phiñasqa caballohina lloqsiyta munaspa, tukuy kay pachapa uyanta patapi kallpachakuspa puriyta munaspa, ñanninpita wañuytawan chinkachiya apaspa.”

«¿Puñunk’asunchu wiñay pacha mundopa kikin patanpi? ¿Qhillqisqa, chiri, wañusqa hina kasunchu? ¿Ay, imaynata munayman iglesiakunanchikpi Diospa Espirituyninwan samayninwanpas llaqtanman pukllasqa kananpaq, paykuna chakinkupi sayarispanku kawsanankupaq! Rikuyta necesitanichik ñanqa k’ichki kasqanta, punkupas llamp’u-k’ichki kasqanta. Ichaqa chay k’ichki punkuta pasaspanchikqa, hatun kayninqa mana

tukukuyniyuqmi.» Manuscript Releases, volumen 20, 216, 217.